

**ROGALAND
STATSADVOKATEMBETER**

INNDRAGNINGSSUNDERSØKELSEN 2023

Innholdsfortegnelse

1	Innledning	3
2	Hovedfunn	4
3	Saksgjennomgang	5
3.1	Innledning	5
3.2	Er inndragning tematisert i etterforskningsplanen?	6
3.3	Er det gjort noe for å identifisere/lokalisere utbyttet?	7
3.4	Verdiinndragning	8
3.5	Utbytte – Tema i avhør	8
3.6	Påtalevedtak	8
3.7	Er inndragning adekvat behandlet	10
4	Tiltak/oppfølging	11

1 Innledning

Riksadvokaten besluttet i brev av 27. september 2021 at statsadvokatene, som et ledd i fagledelsen, skulle gjennomføre en begrenset kvalitetsundersøkelse rettet mot inndragning i annet halvår 2022. I den forbindelse nedsatte Riksadvokaten en arbeidsgruppe som skulle vurdere hvordan en kvalitetsundersøkelse om inndragning best kunne gjennomføres.

Oslo statsadvokatembeter igangsatte undersøkelsen i uke 36 2022. Under gjennomføringen fant man en del mangler ved saksutvalget, spørsmålene og svaralternativene. Etter råd fra Oslo statsadvokatembeter ble det besluttet å utsette undersøkelsen.

Riksadvokaten har deretter gjennomgått undersøkelsen på nytt og besluttet at samtlige regionale statsadvokatembeter skulle gjennomføre undersøkelsen høsten 2023. Utarbeidelse av spørsmål og svaralternativer i undersøkelsen, samt utvalg av saker og tidsperiode er gjort av Riksadvokaten.

Basert på rapporter fra de ulike statsadvokatembeter vil riksadvokaten lage en nasjonal rapport, hvor det vil bli gjennomført en mer dyptgående analyse av det statistiske materialet.

Rogaland statsadvokatembeter, ved statsadvokatene Tore Kulstad og Arvid Malde, gjennomførte undersøkelsen i perioden fra 27.11.2023 til og med 05.12.2023.

Et totalt antall saker på 90, ble fordelt mellom statsadvokatene og det ble gjennomført felles samtaler under gjennomgangen for å sikre at spørsmålene og svaralternativene ble forstått og vurdert likt.

Ettersom saksantallet er noe begrenset, må resultatene anvendes med en viss varsomhet.

2 Hovedfunn

Vår gjennomgang har konkludert med at det ikke er inndragningspotensiale i en forholdsvis stor andel av sakene (74 % - 66 saker). En stor andel av sakene er likevel tilfredsstillende håndtert ved at aktuell gjenstand under etterforskingen er utlevert til rette eier, eller fordi det ikke er holdepunkter for utbytte/vinning i saken.

Som et tydelig funn påpeker statsadvokatene at det framgår av tallmaterialet at politidistriktet i en svært stor andel av de aktuelle sakene (96 % - 22 saker) har gjort arbeid for å identifisere og lokalisere utbyttet. Dette er stort sett i form av beslag som er gjort i etterforskingens innledende fase.

Totalt sett viser saksgjennomgangen at politidistriktet har både evne og vilje til å etterforske og iredteføre saker med inndragningskrav.

Vårt inntrykk er at i saker med beslag, er inndragningsspørsmålet gjennomgående håndtert tilfredsstillende av påtalemyndigheten. Overordnet synes det å ligge en begrunnet vurdering bak beslutninger om inndragning eller utkvittering av beslaget.

I de sakene hvor inndragning burde ha vært tatt med i påtalevedtaket (fire saker), synes det som om det skyldes ressurs-, kapasitets- og tilskjæringshensyn at dette ikke er gjort. Dersom politidistriktet legger ned noe flere ressurser, kan resultatet sannsynligvis forbedres. Det pekes igjen på at tallmaterialet her er lite (fire saker).

Det kan synes som at etterforsking opp mot inndragning ofte begrenser seg til etterforsking rundt beslag, mens man i mindre grad etterforsker opp mot inndragning når det ikke foreligger beslag. Politidistriktet kan med fordel ha oppmerksomhet mot denne mekanismen.

3 Saksgjennomgang

3.1 Innledning

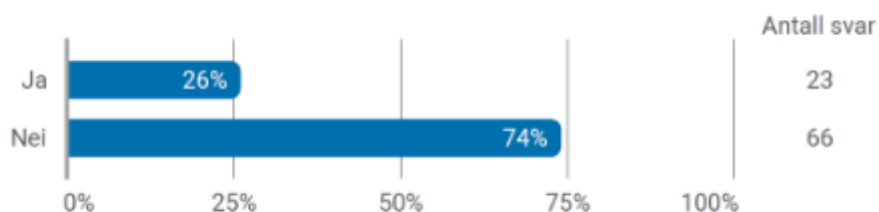
Ved riksadvokatens oversendelse har Rogaland statsadvokatembeter mottatt oversikt over saksutvalget som skal gjennomgå som del av undersøkelsen. Utvalget inneholder 43 saker vedrørende grove narkotikalovbrudd, 43 saker angående heleri/hvitvasking og fire saker vedrørende alvorlig miljøkriminalitet.

Av utvalget ble en sak ansett som ikke hensiktsmessig å gjennomgå/egnet for undersøkelsen. Dette dreide seg om en sak i kategorien heleri/hvitvasking, nærmere bestemt en sak vedrørende økonomiske lovbrudd. Denne saken inneholdt mye dokumenter og hadde knytninger til andre saker. En gjennomgang av dette saksforholdet for å kunne svare på undersøkelsens spørsmål, ble ansett for omfattende. Som følge av dette ble en av sakene i gruppen "ekstra" gjennomgått.

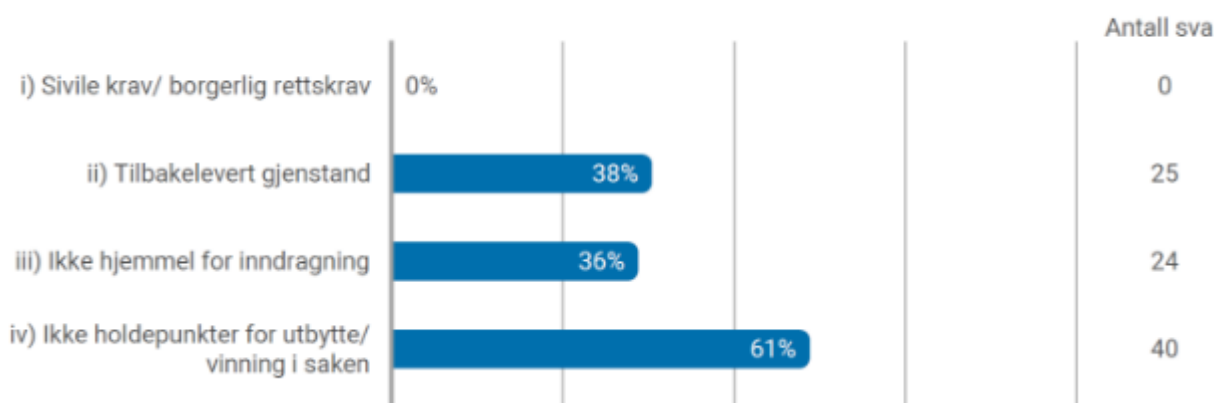
Av de gjennomgåtte sakene ble 26% ansett å ha inndragningspotensiale, nærmere bestemt 23 saker. I saker hvor det ble funnet at det ikke forelå inndragningspotensiale, skyldes dette i all hovedsak at aktuell gjenstand er tilbakelevert rette eier, eller at det ikke er holdepunkter for utbytte i saken.

Det bemerkes at for flere av spørsmålene var det mulig å krysse av for flere svaralternativer. Det betyr f.eks. at det kan være et mindre antall unike saker enn svar, noe som kan påvirke bl.a. prosentsetningen.

A.3 Er det inndragningspotensiale i saken?

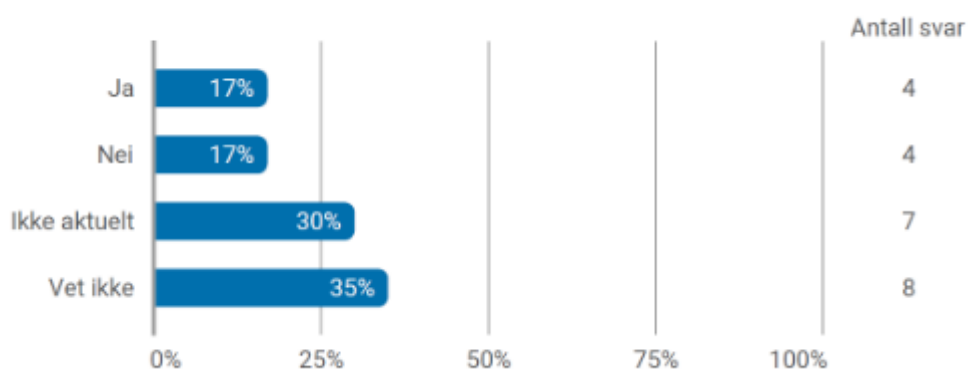
A.4 Hvorfor har ikke saken inndragningspotensiale? (Flere svar mulig)

3.2 Er inndragning tematisert i etterforskningsplanen ?

I svært få saker foreligger det etterforskningsplan eller arbeidslogg i BL der inndragning er tematisert eller behandlet. I flere av sakene kan en ikke se at det er grunn til å ha slik plan. I enkelte saker foreligger det prosjekt i Indicia som vi ikke har hatt tilgang til under undersøkelsen. Etter det vi har fått opplyst ved spørsmål til politiet i enkelte av disse sakene, er inndragning ikke konkret tematisert i Indicia. I tilfeller der vi ikke har funnet etterforskningsplan eller arbeidslogg e.l. i BL, og heller ikke har hatt opplysninger om at det foreligger prosjekt i Indicia, har vi krysset "vet ikke".

1. Er inndragning tematisert i indicia/e-plan/arbeidslogg?

I de sakene der etterforskningsplan er nødvendig, og i de tilfellene det opprettes Indicia-prosjekt, anser statsadvokatene det som viktig at inndragning tematiseres og behandles så tidlig som mulig. Dette anser statsadvokatene er nødvendig for å sikre at etterforskning opp mot inndragning blir så god som mulig.

3.3 Er det gjort noe for å identifisere/lokalisere utbyttet?

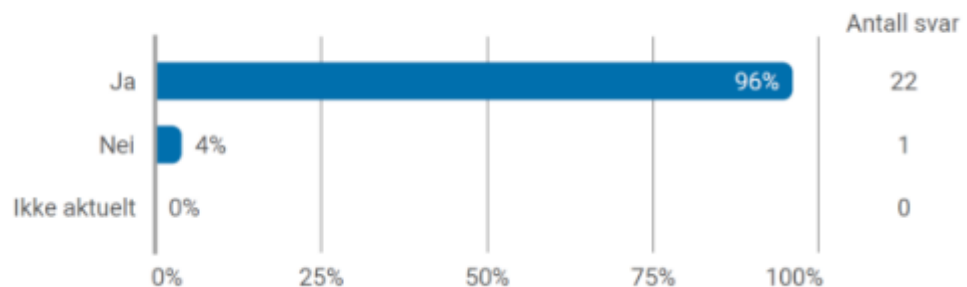
Vi har svart ja på spørsmålet om det er gjort noe for å identifisere/lokalisere utbyttet hvis det er besluttet ransaking og/eller foretatt ransaking. Vi har svart ja uavhengig av om det er gjort funn.

I 96 % av de aktuelle sakene har politiet gjort noe for å lokalisere utbyttet. Dette er gjort i innledningsfasen i alle sakene.

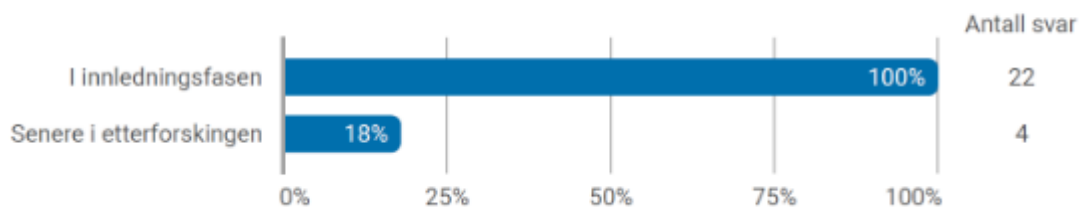
I 91 % av aktuelle saker ble utbyttet tatt i beslag.

Statsadvokatene er av den oppfatning at politiet i liten grad har etterforsket utbytte/vinning utover det som er tatt i beslag innledningsvis. I en del tilfeller har dette heller ikke vært naturlig.

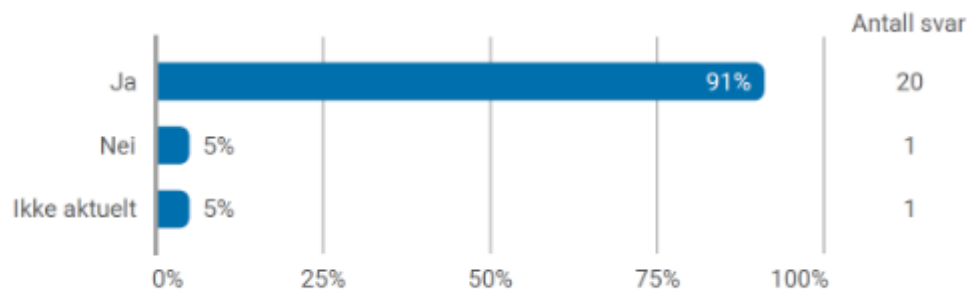
2. Er det gjort noe for å identifisere/lokalisere utbyttet?

2.1 I hvilken fase av etterforskningen ble det gjort noe for å identifisere/lokalisere utbyttet? (Flere svar mulig)

3. Ble utbyttet tatt i beslag?

3.4 Verdiinndragning

Spørsmålsoppsettet i undersøkelsen er lagt opp slik at spørsmål om verdiinndragning, med unntak for spørsmål 4.3, utgår dersom det er tatt beslag i saken. Etersom vi har funnet at det er tatt beslag i 96 % av sakene (alle sakene bortsett fra en), har vi besvart få spørsmål om verdiinndragning.

I 20 av 22 saker har vi vurdert det slik at heftelse/håndpant ikke er aktuelt.

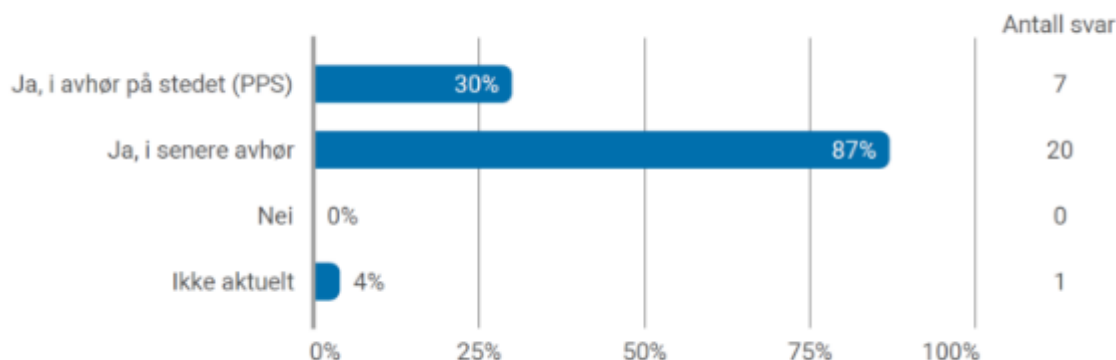
3.5 Utbytte – Tema i avhør

Vi har tatt utgangspunkt i realiteten i avhørene. Vi har dermed ikke stilt krav om at spørsmål i avhøret er formulert direkte om temaet inndragning. Vi har krysset "ja" dersom det stilles spørsmål som direkte eller indirekte berører inndragingsspørsmålet.

Basert på dette har vi funnet at utbytte er omhandlet i avhør i alle relevante saker. I en av sakene ble temaet vurdert til å ikke være aktuelt.

Når det gjelder utvidet inndragning, har vi krysset av for "ja" i 13 saker (57%), "nei" i 3 saker (13 %) og "ikke aktuelt" i 7 saker (30 %). Vi har svart "ja" dersom økonomi/utbytte på en eller annen måte har vært omhandlet i avhørene, for eksempel hvilken type inntekter mistenkte har/hvor inntektene kommer fra.

5. Er utbytte tema i avhør av mistenkt/siktet? (Flere svar mulig)

3.6 Påtalevedtak

Det er fattet positivt påtalevedtak i 87 % av de aktuelle sakene (20 saker). I 13 % av disse sakene (3 saker) er det ikke fattet positivt påtalevedtak.

I de sakene hvor det er fattet positivt påtalevedtak, var inndragning tatt med i 65% av sakene (13 saker). I 35 % av sakene (sju saker) i denne kategorien, var ikke inndragning tatt med. I fire av

disse sju sakene, har statsadvokatene vurdert det slik at inndragning burde vært tatt med i påtalevedtaket.

I to av disse fire sakene har politiet først utferdiget forelegg, for deretter å gi påtaleunntatelse når forelegget ikke vedtas. Etter statsadvokatens vurdering framstår det som at ressurs-, kapasitets- og tilskjæringshensyn er årsaken til at inndragning ikke er tatt med.

Statsadvokatene ser også at i enkelte saker kunne noe ytterligere etterforskning og prioritering av spørsmålet om inndragning ha ført til et positivt inndragningsvedtak.

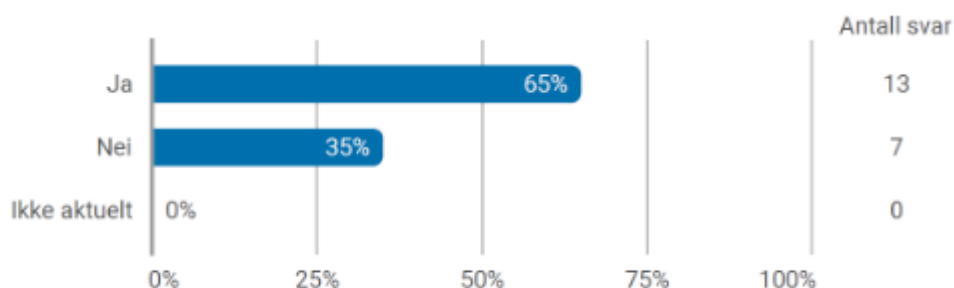
For statsadvokatene framstår det videre som at etterforskning opp mot inndragning ofte begrenser seg til det som er beslaglagt, mens det i saker der det ikke er tatt beslag, i liten grad etterforskes opp mot inndragning.

I en av de gjennomgåtte sakene var forholdsvis store beslaglagte pengesummer senere kvittert ut til mistenkte. Basert på saksgjennomgang og ytterligere innhentede opplysninger i denne saken, har statsadvokatene likevel vurdert det slik at politiets beslutning om utkvittering var basert på et grundig etterforskningsmateriale. I denne typen saker er det viktig at politiet redegjør for de vurderinger som er foretatt rundt inndragning når saken oversendes statsadvokaten.

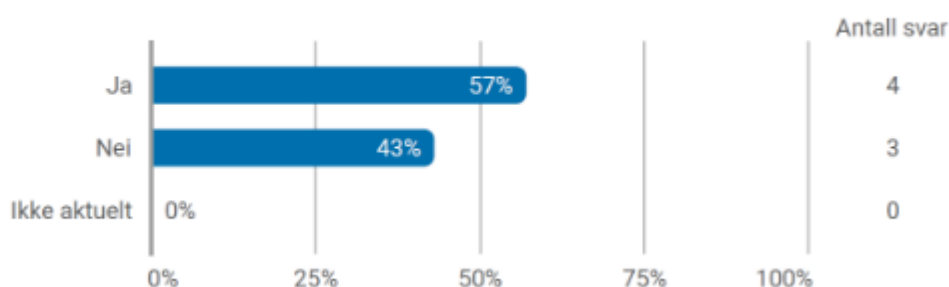
Vedrørende figur 10 nedenfor, finner statsadvokatene for øvrig grunn til å påpeke at tallgrunnlaget er lite. Når figuren viser at det i 57 % av de gjennomgåtte sakene burde ha vært tatt med inndragning i påtalevedtaket, dreier dette seg om et tallgrunnlag på fire saker. Resultatet må derfor leses med dette for øye, og framstår som potensielt unøyaktig.

Inndragning er i 62 % av tilfellene foretatt med hjemmel i straffeloven § 67 (åtte saker), 23 % er foretatt med hjemmel i § 68 (tre saker) og 54 % er foretatt etter § 69 (sju saker). I enkelte av sakene er inndragning foretatt med hjemmel i flere av de nevnte bestemmelsene.

9. Ble inndragning tatt med i det positive påtalevedtaket?

10. Burde inndragning vært tatt med i påtalevedtaket?

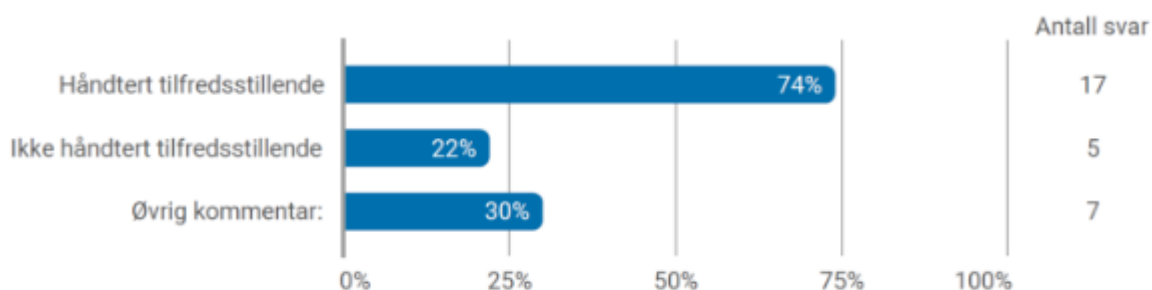

3.7 Er inndragning adekvat behandlet

Resultatet viser totalt sett at spørsmålet om inndragning/vinning er tilfredsstillende håndtert i 74 % av sakene (17 saker). I 22 % av sakene (5 saker) har statsadvokatene vurdert det slik at spørsmålet ikke er tilfredsstillende håndtert. For nærmere vurdering av disse sakene, vises til kommentarene under pkt. 3.6. Vi finner igjen grunn til å påpeke at det underliggende tallmaterialet for ikke tilfredsstillende håndtert er lite (5 saker).

Statsadvokatene har altså vurdert håndteringen av spørsmålet om inndragning som tilfredsstillende i 74 % av sakene. Selv om tallmaterialet også her er forholdsvis lite (17 saker), er det stort nok til at statsadvokatene mener det som en overordnet trend kan legges til grunn at politidistriktet i stor grad har en tilfredsstillende tilnærming til spørsmålet. Som tidligere nevnt kan det imidlertid synes som at etterforskning opp mot inndragning ofte begrenser seg til etterforskning opp mot beslag, mens man i mindre grad etterforsker opp mot inndragning når det ikke foreligger beslag. Politidistriktet kan med fordel ha oppmerksomhet mot denne mekanismen.

16. Etter statsadvokatens vurdering: Er spørsmålet om vinning adekvat håndtert fra politiet? (Flere svar mulig)

4 Tiltak/oppfølging

- Politidistriktet må sikre at etterforskere og politijurister har oppmerksomhet rettet mot spørsmålet om inndragning i den enkelte sak.
- Statsadvokatene peker på at inndragning er en viktig del av etterforskningen, iretteføringen og generelt arbeidet med å hindre kriminalitet. Det er derfor viktig at politidistriktet søker å sikre tilstrekkelig kapasitet og ressurser til behandling av dette spørsmålet.
- Politidistriktet må søke å sikre at etterforskere og politijuristene har gode og oppdaterte kunnskaper om inndragningsfeltet.
- Politidistriktet må ha oppmerksomhet rettet mot at inndragning kan være aktuelt også i tilfeller der det ikke er tatt beslag, eller at det kan være aktuelt å inndra verdier utover det som er beslaglagt i innledningsfasen av saken.
- Inntil videre anmodes politidistriktet om å kommentere hvorvidt inndragning av mulig utbytte er aktuelt i alle straffesaker med inndragningspotensiale som oversendes statsadvokatene i Rogaland.

Stavanger, 05. desember 2023

Tore Kulstad

Statsadvokat

Arvid Malde

Statsadvokat